

BESZÁMOLÓ SZAKMAI KONFERENCIÁN VALÓ RÉSZVÉTELÉRŐL

Készítette: **Dr. Jánosi Andrea**

„**Bűnügyi Oktatók Találkozója**” c. szakmai konferencia

2014. június 13. (péntek).

Helyszín: ME ÁJK, XXXVII. előadó

A rendezvény szervezője: Miskolci Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar,
Bűnügyi Tudományok Intézete (továbbiakban: BTI)

1. A konferencia előadói:

A konferencia előadói	
Dr. Gula József	ME-ÁJK, BTI, egyetemi docens
Dr. Jacsó Judit	ME-ÁJK, BTI, egyetemi docens
Dr. Nagy Anita	ME-ÁJK, BTI, egyetemi docens
Dr. Róth Erika	ME-ÁJK, BTI, habilitált egyetemi docens, tanszékvezető
Dr. Sántha Ferenc	ME-ÁJK, BTI, egyetemi docens
Dr. Váradi Erika	ME-ÁJK, BTI, egyetemi docens

2. A konferenciáról:

A már több évtizedes hagyományokra visszatekintő Bűnügyi Oktatók Találkozója idén a Miskolci Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Bűnügyi Tudományok Intézetének (Büntetőjogi és Kriminológiai Intézeti Tanszék és Büntető Eljárásjogi és Büntetés-végrehajtási Jogi Intézeti Tanszék) szervezésében, Miskolcon került megrendezésre. A konferencia minden évben remek lehetőséget teremt arra, hogy a bűnügyi tudományok körébe tartozó tantárgyakat oktatók évi rendszerességgel találkozhassanak és oszthassák meg az adott tudományterület oktatására, illetve a tudomány jelenlegi állására vonatkozó tapasztalataikat.

A szakmai találkozó két érdemi egységből épült fel. Az első részében Prof. Dr. Farkas Ákos, az ME-ÁJK dékánja és a Bűnügyi Tudományok Intézetének igazgatója köszöntőjét követően a bűnügyi tudományokat oktatók körébe csatlakozó fiatal kollégák bemutatására került sor, akik 2013 szeptemberétől PhD-hallgatóként vagy tanársegédként vesznek részt az ország jogi karainak, illetve a Nemzeti Közszolgálati Egyetem munkájában és oktatási tevékenységében.

Az új kollégák bemutatását követően vette kezdetét a szakmai előadások sora. Az idei évben Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozásának 10 éves évfordulója alkalmából az elhangzott prezentációk az európai büntetőjog és büntető eljárásjog különböző területeit érintették.

Az előadók sorában az ME-ÁJK, BTI egyetemi docens beosztású oktatóit köszönthettük, akik fő kutatási területeiknek az európai integráció szempontjából releváns részeit emelték ki, illetve azokat a változásokat, amelyek – hazánk jogharmonizációs kötelezettségéből fakadóan is – a büntető- és büntető eljárásjog területén bekövetkeztek.

3. A konferencián elhangzott előadások rövid összefoglalói:

A. Dr. Gula József – „A pénzhamisítás elleni fellépés az Európai Unióban”

A szakmai előadásokat Dr. Gula József kezdte, aki felszólalásában a pénzhamisítás elleni büntetőjogi fellépés jelenlegi rendszerét vizsgálta az Európai Unióban. A téma kapcsán megállapította, hogy alapvetően ez a tevékenység a nemzeti jogalkotó feladatának tekinthető. Felhívta a figyelmet ugyanakkor arra is, hogy természetesen számos nemzetközi vonatkozással is bír ez a terület, gondoljunk például a Genfi Egyezményre, valamint az uniós jogforrásokra. (Így például: a Tanács határozatára az euró pénzhamisítás elleni védelméről; a Tanács kerethatározatára az euro bevezetésével kapcsolatos pénzhamisítás elleni büntetőjogi és egyéb szankciókkal megvalósuló védelem megerősítéséről; a Tanács 1338/2001/EK rendeletére az euro pénzhamisítás elleni védelméhez szükséges intézkedések megállapításáról; vagy a jelenleg „Periklész 2020 program” elnevezéssel működő cselekvési programra.) Az előadás rendkívül naprakész információkat tartalmazott, kiterjedt az akkor mindössze néhány hete hatályban lévő, az euro és más pénznemek hamisítás elleni, büntetőjog általi védelméről szóló 2014/62/EU irányelvre is, amely egyben a korábban hatályban lévő kerethatározat felváltásáról is rendelkezett. A kérdés az, hogy vajon a hatályos Btk. megfelel-e az irányelv elvárásainak. E tekintetben az előadó úgy ítélte meg, hogy a Btk. 389. § (1) bekezdés a)-c) pontjai alapvetően összhangban állónak tekinthetőek, sőt a Btk. – különösen a szankciók vonatkozásában – túl is teljesíti az irányelvben megfogalmazott elvárásokat. Az előadás büntető kódexünk pénzhamisításra vonatkozó rendelkezéseinek értékelését követően – az irányelvvel is összhangban álló – de lege ferenda javaslatokkal zárult.

B. Dr. Jacsó Judit – „Az adócsalás elleni büntetőjogi fellépés: uniós törekvések, tagállami reformok”

Dr. Jacsó Judit előadásában a Heidlebergi Egyetemen, továbbá a Max Planck Intézetben folytatott kutatásáról számolt be. Az adócsalás és adóelkerülés megakadályozását célzó, rendkívül széleskörű uniós jogi dokumentumoknak a legfrissebb fejleményekig történő bemutatását követően, az előadó részletesen ismertette az adócsalás és adóelkerülés elleni fellépés lehetséges alternatíváit. Ilyennek tekinthető véleménye szerint például az adórendszer reformja, a nemzeti hatóságok közötti együttműködés hatékonyságának a növelése, vagy akár magának az „adóbüntetőjognak” a reformja is. Ez utóbbira maga a Lisszaboni Szerződés is lehetőséget ad. Az előadás harmadik lényegi szerkezeti egységét az adócsalás tagállami szabályozásának kifejtése képezte, amelyben az előadó három csoportot állított fel. Eszerint léteznek átfogó és differenciált szabályozást alkalmazó tagállamok, amelyek

mellett harmadik csoportba sorolhatóak azok, amelyek a nemzeti adójogszabályaikban helyezik el a vonatkozó büntetőjogi rendelkezéseket. A Németországban, Ausztriában és Magyarországon történt, a téma szempontjából releváns jogszabály módosítások ismertetését követően az előadó megállapította, hogy tekintettel a tagállami szabályozások heterogén jellegére, az adókikerülés és adócsalás problematikája olyan „*globális kihívás*”, amely csakis a tagállamok összefogásával orvosolható.

C. Dr. Nagy Anita – „Közösségi szankciók a büntetés-végrehajtási szakaszban”

Dr. Nagy Anita előadását a büntetés-végrehajtás szempontjából releváns Európa Tanácsi és Európai Unió jogforrások ismertetését követően az alternatív és közösségi szankciók fogalmának meghatározásával kezdte. A közösségi szankciók eljárási szakasz szerinti megosztását bemutató diagramja alapján megállapította, hogy a büntetés végrehajtási szakaszában a feltételes szabadságra bocsátás, illetve az ún. electronic monitoring bír meghatározó szereppel. A feltételes szabadság kapcsán az előadó rendkívül érdekes dogmatikai kérdést tárgyalt, miszerint a büntetés-végrehajtási szakaszban bekövetkezett változások alapján indokolható-e a jogerős döntés módosítása. A feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét rendező jogszabályi rendelkezések ismertetését követően az érdeklődők megismerkedhettek a vonatkozó gyakorlattal, az alkalmazása során felmerülő kérdésekkel, továbbá statisztikai adatokkal is, majd rövid nemzetközi kitekintésre is sor került. Az electronic monitoringot, azaz az ún. elektronikus felügyeletet érintően részletesen bemutatásra került az alkalmazhatóságára vonatkozó hazai szabályozáson túl a nemzetközi gyakorlat, valamint az ahhoz kapcsolódó, technikai jellegű kérdések is.

D. Dr. Róth Erika – „Irányelv a tájékoztatáshoz való jogról”

Dr. Róth Erika előadásában a tájékoztatáshoz való jogról szóló EU irányelv elfogadásáról, tartalmáról, illetve a tagállamok annak implementálására irányuló kötelezettségéről számolt be. Az irányelv részét képezi az EU azon jogalkotási csomagjának, amely a büntető eljárásban résztvevők eljárási jogait érinti, illetve azokat uniós viszonylatban is harmonizálni kívánja. A téma aktualitását adja, hogy pusztán a konferencia megrendezését megelőző néhány napban járt le a tagállamok fentebb megjelölt irányelv tartalmának az átültetésére vonatkozó kötelezettsége. Arra a kérdésre, hogy az Alapjogi Charta, az Emberi Jogok Európai Egyezménye, továbbá a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya mellett vajon miért indokolt a tájékoztatáshoz való jog kapcsán is összehangolni a tagállami szabályokat, az előadó az irányelv elfogadását megelőző hatástanulmány alapján adott magyarázatot. Eszerint ugyanis a tájékoztatás kapcsán több eltérő tagállami szabályozási is megfigyelhető, így például annak módját, vagy akár az ügy irataihoz való hozzáférést érintően. Annak megismerésére azonban, hogy az irányelv, illetve rendelkezéseinek átültetése a gyakorlatban ténylegesen mennyire valósult meg, az előadásban elhangzottak alapján még várnunk kell, hiszen a Bizottságnak 2015 júniusáig kell elkészítenie az erre vonatkozó értékelő jelentését.

E. Dr. Sántha Ferenc – „Miután padot ácsoltunk a jogi személyiségű vádlottaknak – helyzetkép 2014-ben”

A jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló 2001. évi CIV. törvény hatályba lépése óta bekövetkezett főbb módosításairól, az e törvény alkalmazásáról, valamint az annak keretében felmerült gyakorlati nehézségekről adott számot előadásában Dr. Sántha Ferenc. A változtatások közül részletesen is bemutatásra került néhány meghatározó, így például a jogi személlyel szemben alkalmazható szankció feltételeit, továbbá a jogi személlyel szembeni nyomozás megindítását érintő rendelkezés. Az előadás rendkívül érdekes momentuma volt a törvény gyakorlati alkalmazását érintő beszámoló, amely során a hallgatóság pontos képet kaphatott a jogi személyek büntetőjogi szankcionálásának gyakoriságáról, illetve az abból levonható következtetésekről és tapasztalatokról. Az előadó emellett – a mindennapi gyakorlatából is származó – problematikus eljárásjogi kérdésekre hívta fel a figyelmet. Ilyen például az eljárás alá vont személynek az eljárási törvényben deklarált jogainak, vagy akár a védelemhez való jognak az érvényesülése.

F. Dr. Váradi Erika – „S szálljon reám őseim s családom minden átka”

Az alternatív konfliktuskezelési módszerek büntetőeljárásban való alkalmazása mind nemzetközi, mind pedig Európai Uniói szinten egyaránt támogatottnak tekinthető. Ennek a tendenciának a bemutatására irányult Dr. Váradi Erika előadása, aki prezentációja kezdetén Nils Chritie szavait idézte, miszerint „*A bűncselekmény olyan interperszonális konfliktus, amely zavart, károkat és sérelmeket okoz az emberi kapcsolatokban[...]*”, majd a resztoratív politikai irány térnyerésének folyamatát, sajátosságait ismertette. A nemzetközi és uniós elvárásoknak megfelelően, a hazai szabályzásban is megtalálhatóak a mediáció/közvetítői eljárás alkalmazásának jogi feltételei, amelyeket az előadásból részletesen megismerhettünk, ahogyan gyakorlati alkalmazásának pozitívumait és az igénybevételének gyakoriságára vonatkozó adatokat is. Az új irányok és továbblépési lehetőségek körében – az előadás zárásaként – azonban már további alternatív konfliktuskezelési modellek alkalmazásának a lehetősége is bemutatásra került, amelyre vonatkozó iránymutatás már uniós dokumentumokban is megtalálható. Ilyennek minősülnek például a családi döntéshozó konferenciák, vagy akár a békítőkörök is.

Dr. Jánosi Andrea
egyetemi tanársegéd, ME-ÁJK
Magyary Zoltán Posztdoktori Ösztöndíjas
kutató